

30.10.2024 24. helluntain jälkeisen viikon keskiviikko

Päivän epistola

”Sitten vielä veljet! Te olette oppineet meiltä, miten teidän on elettävä ollaksenne Jumalalle mieleen, ja niinhän te elättekkin. Mutta Herran Jeesuksen nimessä pyydämme ja kehotamme teitä pyrkimään yhä parempaan. Tiedättehän, mitä käskyjä me Herran Jeesuksen puolesta olemme teille antaneet. Jumalan tahto on, että te pyhitytte. Kavahtakaa siveettömyyttä! Jokaisen teistä on opittava pitämään ruumiinsa pyhänä ja kunniaassa. Älkää antako sitä himon ja kiihkon valtaan, niin kuin tekevät pakanat, jotka eivät tunne Jumalaa. Kukaan ei saa pyrkiä hyötymään veljensä kustannuksella. Herra rankaisee kaikesta sellaisesta, niin kuin olemme teille sanoneet ja teroittaneet mieleenne. Jumala ei näet ole kutsunut meitä elämään synnillistä, vaan pyhää elämää. Sen tähden se, joka kääntää selkänsä näille ohjeille, ei käännä selkäänsä ihmiselle vaan Jumalalle, joka antaa teihin Pyhän Henkensä. Veljesrakkaudesta teille ei tarvitse kirjoittaa, sillä Jumala itse on opettanut teidät rakastamaan toinen toistanne. Tehän rakastatte kaikkia uskonveljiä koko Makedoniassa. Mutta me kehotamme teitä veljet, pyrkimään yhä parempaan. Pitäkää kunnia-asiananne, että elätte rauhallisesti, hoidatte omat asianne ja ansaitsette toimeentulonne kättenne työllä, niin kuin olemme käskeneet. Näin te elätte ulkupoolistenkin mielestä nuhteettomasti ettekä tarvitse kenenkään apua.” (1. Tess. 4: 1 – 12)

Tekstimme on Paavalin kehotusta Jumalan tahdon mukaiseen elämään. Ensimmäinen sana ”sitten” on ilmaus siirtymisestä uuteen asiaan. ”Te olette oppineet meiltä” viittaa Paavalin aikaisempaan opetukseen. ”Miten teidän on elettävä” tarkoittaa kirjaimellisesti: miten on kuljettava, vaellettava. Tällä tarkoitetaan oikeaa käyttäytymistä: ”ollaksemme Jumalalle mieleen”. Paavali ilmaisee, kuka on hänet valtuuttanut: ”Herra Jeesus”.

Sitten Paavali siirtyy käsittelemään pyhitystä, jonka lähteenä on Pyhä Henki. Pyhittyminen on Jumalan tahto. Siihen kuuluu siveettömyyden välttäminen. Vanha käänös on: ”kartatte haureutta”.

”Jokaisen teistä on opittava pitämään ruumiinsa pyhänä ja kunniaassa” on ymmärretty eri tavoin. Edellinen suomennos käänsi sen: ”että kukin teistä tietää ottaa oman vaimon pyhydessä ja kunniaassa”. Tässä on tuotu esille kaksi eri mahdollisuutta ymmärtää teksti. Sanatarkasti teksti puhuu astian saamisesta tai ottamisesta. Jos se on heprealainen ilmaisu, niin sillä tarkoitetaan vaimon ottamista. Tämän tulee tapahtua ”pyhydessä ja kunniaassa” (vanha käänös). Paavali ymmärtää avioliiton pyhittymisenä (1. Kor. 7: 7, 14, Ef. 5: 22 – 32). Nykyinen suomalainen käänös ymmärtää tekstin niin, että ihmisen on pidettävä ruumiinsa, tarkasti ottaen miehen sukupuolielimen,

hallinnassaan.

Pakanat ”eivät tunne Jumalaa” (Ps. 79: 6, Jer. 10: 25). Tämä saa aikaan ”himon ja kiihkon” vallan. Tästä seurakunnan jäseniä varoitetaan. Kun ihminen ei tunne Jumalaa, niin hän lankeaa siveettömyyteen (Room. 1: 18 – 32). Tämä näkyy erityisesti vääränä seksuaalisena käyttäytymisenä.

”Kukaan ei saa pyrkiä hyötymään veljensä kustannuksella” on jälleen ongelmallinen. Sillä voidaan viitata edellä olevaan tekstiin ja silloin se tarkoittaisi siveettömyyttä, aviorikosta. Toisaalta sanasto voi viitata taloudelliseen petokseen. Oikeaa käyttäytymistä motivoidaan kolmella eri tavalla: 1) Väärästä toiminnasta seuraa Herran rankaisu. 2) Kutsutaan pyhään elämään ja 3) luvataan Pyhä Henki. Herra, joka rankaisee, tarkoittaa todennäköisesti Kristusta Hänen tullessaan toisen kerran. Jotkut tutkijat katsovat tätä tekstiä Psalmien läpi ja ymmärtävät tässä tarkoitettavan Jumalaa (vrt. Ps. 94: 2).

Jumala kutsuu meitä elämään pyhää elämää. Edellä olevien, seksuaalista toimintaa koskevien, ohjeiden rikkominen on toimimista Jumalan tahtoa vastaan ja liittymistä muualle (vrt. 1. Kor. 6: 16 – 20, joka käsittelee samaa asiaa). Jos tessalonikalaiset toimivat oikein, Pyhä Henki toimii heidän elämässään.

Tekstin loppuosa käsittelee lähimmäisenrakkautta. Toisen kristityn rakastaminen on kristillisyyden tunnusmerkki (Room. 12: 10; Joh. 13: 34) ja todennäköisesti yksi kasteopetuksen tärkeistä asioista: ”Jumala itse on opettanut”. Toisen kristityn rakastaminen ei sulje pois myös muiden ihmisten rakastamista (1. Tess. 3: 12). Tessalonikalaisilla oli lähimmäisenrakkautta, mutta Paavali kehottaa sitä kuitenkin enentämään.

Paavali kehottaa tessalonikalaisia ”elämään rauhallisesti” ja ”hoitamaan omat asiansa”. Nähtävästi jokin asia oli muuttunut ja tässä tilanteessa Paavali kehottaa jatkamaan aikaisemmin annetuilla ohjeilla.

Nuhteettoman elämän pitää näkyä seurakunnan ulkopuolelle asti. Silloin se vaikuttaa myös ulkopuolisten asenteisiin. Omavaraisuus on ensimmäinen askel siihen, että voi huolehtia muista. Sitä ei tässä yhteydessä pidä ajatella osoituksena itsenäisyydestä.

Päivän evankeliumi

”Voi teitä, fariseukset! Te maksatte kymmenykset jopa mintusta ja ruudanlehdistä ja kaikista

vihanneksista, mutta vähät välitätte oikeudenmukaisuudesta ja rakkaudesta Jumalaan. Näitähän teidän pitäisi noudattaa, eikä lyödä laimin noita muitakaan käskyjä. ”Voi teitä, fariseukset! Te istutte synagogassa mielellänne etumaisilla paikoilla ja olette hyvillänne, kun ihmiset toreilla tervehtivät teitä. Voi teitä! Te olette kuin merkitsemättömät haudat, joita ihmiset tietämättään tallovat.” Silloin eräs lainopettaja huomautti hänelle: ”Opettaja, tuollaisella puheella sinä loukkaat myös meitä.” Jeesus vastasi: ”Voi teitäkin, lainopettajat” Te panette ihmisten harteille taakkoja, jotka ovat raskaita kantaa, mutta itse ette kajoa niihin edes yhdellä sormella.” (Luuk. 11: 42 – 46)

Fariseukset olivat pieni mutta vaikutusvaltainen ryhmä. He ottivat vakavasti Mooseksen lain ja sen suullisen tulkinnan opetuksen pyrkien sitä noudattamaan omassa elämässään. Tätä he vaativat myös muilta juutalaisilta. Osa lainoppineista oli fariseuksia. Lainopettajat olivat Mooseksen lain tuntijoita ja sen opettajia. He kopioivat pyhiä tekstejä sekä laativat erilaisia asiakirjoja. Lainopettajat olivat sivistyneitä ihmisiä, mutta heitä oli hyvin erilaisia.

Kymmenykset tuloista piti antaa temppeleille, joko kyseisinä tuotteina tai vastaavana asiana. Tuotteet sai nauttia temppeleissä yhdessä papiston kanssa. Myös oman paikkakunnan leeviläisiä tuli muistaa näistä kymmenyksistä. Minttu ja ruudanlehti (ruuta, tuoksuruuta, käytettiin mausteena ja lääkeyrttinä, myrkyllinen) olivat pieniarvoisia yrtejä.

Luukkaan mukaan Jeesus ei kiellä maksamasta näistä vähäisistä tuotteista kymmenyksiä, mutta kiinnittää huomiota siihen, mikä on tärkeämpää: tulee noudattaa oikeudenmukaisuutta ja rakkautta Jumalaan. Jumalaan kohdistuva rakkaus saa aikaan myös rakkauden lähimmäistä kohtaan. Nähtävästi tämä heijastaa tilannetta Luukkaan perustamissa seurakunnissa, missä oli jäsenenä myös fariseuksia, jotka maksoivat seurakunnalle kymmenykset kaikesta. Oikeudenmukaisuus voi liittyä siihen, että fariseukset joissakin tapauksissa käyttivät taloudellisesti hyväkseen vähempiosaisia, esimerkiksi leskiä (Matt. 23: 14).

Kaikkiaan näitä ”voi -lauseita” fariseuksia vastaan on kolme. Kolmas lause ansaitsee myös kommentin. ”Merkitsemätön hauta” voi herättää ihmetystä. Haudat merkittiin huolellisesti ja ne saatettiin jopa valkaista kalkilla (Matt. 23: 27) sillä elävä ihminen ei saanut koskea hautaan jotta ei saastuisi (4. Moos. 5: 2; 19: 16).

Myöskin lainopettajia vastaan Jeesus esittää kolme voi -lausetta. Niistä tekstimme käsittää yhden. Lainopettajat tulkitsivat lakia mutta eivät eläneet oman tulkintansa mukaan itse.